

Chaos a byrokracie. Školní jídelny čeká rok nejistoty

- Ministr školství podepsal novou vyhlášku o školním stravování. Pro školní jídelny bude povinná za rok.
- Asociace společného stravování (ASPOS) varuje: Cílem mají být “zdravější” obědy, ale odborníci i vedoucí jídelen varují, že rodiče za obědy zaplatí víc peněz a děti budou jídlo častěji vyhazovat.
- Vyhláška přináší nejasné podmínky a hlavně obrovské množství nové zbytečné administrativy.

Nová vyhláška o školním stravování mění podmínky v osmi tisících školních jídelnách po celém Česku. Změny se dotknou více než 1,6 milionu dětí, které se v mateřských, základních a středních školách stravují. Asociace společného stravování (ASPOS), která zastupuje téměř tisíc vedoucích školních jídelen, změny dlouhodobě kritizuje. Nyní požadujeme minimálně to, aby v rozpočtu ministerstva byly prostředky na sérii kvalitních a bezplatných školení pro personál jídelen a aby ministerstvo reflektovalo poznatky z přechodného období a případně přistoupilo k úpravě vyhlášky ještě před její účinností 1. září 2026.

“Požadovali jsme pečlivější a širší testování, ministerstvo řeklo ne. Podle úředníků stačilo testovat nová pravidla pár týdnů a jen na 27 jídelnách z osmi tisíc, které vybrali nejasným způsobem a vůbec nezkoumali klíčové parametry, jako například jestli děti jídlo náhodou více nevyhazují,” říká předseda ASPOS Adam Kilberger. “Ministerstvo všechny naše připomínky odmítlo a ještě nás vytrestalo novou byrokracií, kdy budou muset kuchařky třeba u okurek hlásit vedoucí jídelny, jestli jen okrájely konce nebo ji i oloupaly, aby to bylo možné zadat do tabulek,” dodává Kilberger.

Vyhlášku kritizovala i řada renomovaných lékařů, odborníků na výživu, školní stravování, vědců i zástupců profesních organizací včetně odborových svazů v otevřeném dopise (mezi signatáři nechyběli prof. Jan Pirk, Doc. Milada Emmerová, prof. Jana Dostálová, Mgr. František Dobšík a další), adresovaném ministerstvu školství. Vyjadřují v něm oprávněné obavy z dopadů připravované novely a kritizují především neexistenci testování u takto zásadních změn, které dopadnou na tisíce jídelen a 1,6 milionu dětských

strávníků. Na tento otevřený dopis více než 40 signatářů ze začátku července ministerstvo žádným způsobem nereagovalo. Jde o známku absolutní arogance ze strany vládní moci a několika úředníků, kteří si takto prosazují do legislativy vlastní světónázor.

Nová vyhláška znamená významný odklon od současných pravidel, kterými se školní stravování řídí. Významně omezuje množství masa. Červené maso už nebude povinné vůbec. Zároveň zvyšuje podíl luštěnin a zeleniny a znemožňuje jídelnám např. sladit čaj, a to i medem. Snižuje množství pro Českou republiku typických potravin - například brambor - ve prospěch takzvaných pseudoobilovin, jako je například quinoa nebo amarant, které děti většinou neznají. Požadavky na denní gramáž surovin, množství jídel s masem i bez masa jsou explicitně ve vyhlášce zmíněné a jsou závazné a nelze se od nich odchýlit. Vyhláška dále zavádí nutnost podrobného sledování přípravy celé řady surovin, u kterých je nutné přepočítávat jejich hmotnost dle několikastránkové tabulky.

Právě kombinace všech požadavků způsobí, že dětem bude nutné servírovat více luštěninových jídel (jinak totiž není možné splnit zároveň požadavek na bezmasé jídlo a na jídlo obsahující bílkoviny). Největší problém se striktností vyhlášky budou mít mateřské školy a malé základní školy, které nemohou poskytovat výběr z více jídel. Jde asi o polovinu ze všech osmi tisíc školních jídel.

Naše obavy jsou především o budoucnost malých školních jídel v menších obcích. Argumenty jsme se snažili prezentovat i MŠMT. Několikrát jsme nabízeli pro zkoušení nových postupů v praxi jídelny našich členů a naše odborné zázemí. Bohužel, nikdy toho ministerstvo ani Státní zdravotní ústav nevyužily.

V posledních iteracích do vyhlášky přibylo ustanovení, které stanovuje, že do školní jídelny si děti mohou nosit jakékoli vlastní jídlo ke konzumaci a jídelna bude mít nově povinnost se o tyto děti postarat. Tito strávníci nejsou zahrnuti do finančního normativu. Personálu, kterého je už teď ve školních jídelnách málo (téměř na čtvrtině provozů chybí zaměstnanci; velká část pracovníků se zároveň chystá do důchodu) tedy přibude další práce bez jakékoli kompenzace. To celé v době, kdy financování nepedagogů, tedy i kuchařů a vedoucích přechází pod obec.

Vyhláška je ve svém finálním znění spletitá, nedotažená, obsahuje logické chyby. Je nebezpečná pro systém školního stravování, který v Česku funguje prakticky od dob první republiky a ve světovém měřítku je ojedinělý.

Jménem Asociace společného stravování, z.s.

Mgr. Adam Kilberger, předseda